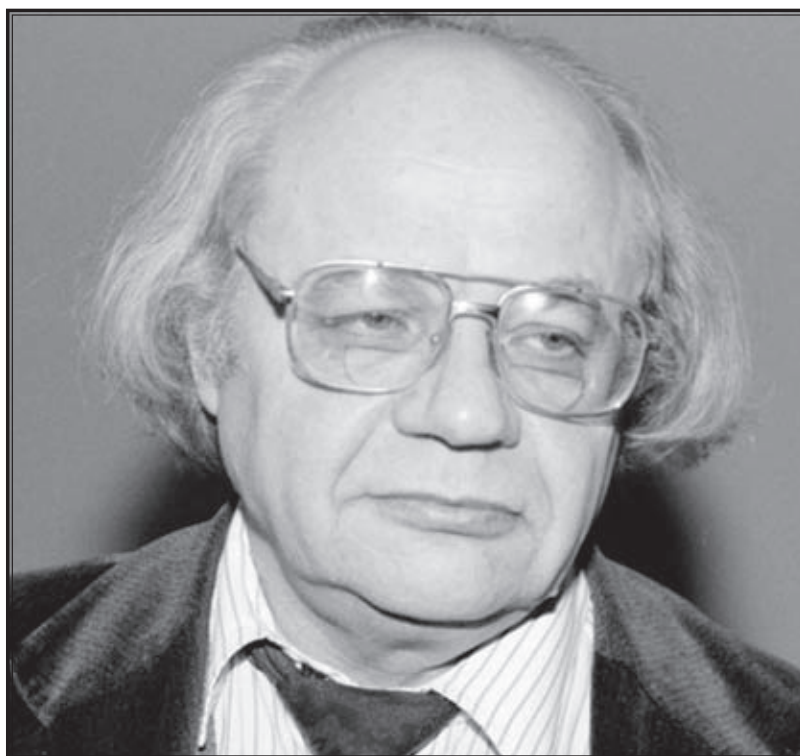

ІВАН ДРАЧ

(17.10.1936 – 19.06.2018)

У червні 2018 року пішов із життя Іван Драч — видатний поет, кінодраматург, публіцист, громадський і державний діяч. Людина, чие слово й діло багато в чому змінили Україну й українців, їхній світогляд, їхнє самовідчуття, їхню культуру. Замало не шість десятиліть він невтомно працював задля збагачення гуманітарної аури українства, і ця праця дала свій результат: Україна стала іншою.

Він з'явився в поезії на початку 1960-х і одразу сплутав «карту буднів»: селянський побут і звичаї із суто міськими реаліями, закон відносності з копанням картоплі, Сар'янів і Ван-Гогів з Горпинами й Теклями...

Зачаклований ним дитинячий образ села помандрував у місто й отаборився там у дивовижному синтезі. Україна вустами свого сина промовляла, що не хоче більше ототожнювати себе тільки з хліборобською культу-

рою, як і не хоче скидати останню з корабля сучасності.

Іван Драч послідовно вирішував надскладну екзистенційну проблему: як українцям не втратити себе, не стратити себе, як не розчинитися в глобальному цивілізаційному котлі. Як, власне, вибрати себе із себе ж самого — перед обличчям можливої «загибелі всерйоз».

Однак ж оптимістичний кут зору щораз перемагав в образно-філософському світі Драча. Рід продовжить своє життя — у сценарії Івана Драча, а потім і в однойменному фільмі Юрія Ілленка «Криниця для спраглих». Надія не гасне: на цій землі будуть народжуватись діти. На цій, саме на цій землі. І воскресне рід, і примножиться, і знову в криницях з'явиться жива дзвонкова вода.

А ще були «Камінний хрест», «Іду до тебе», «Пропала грамота» — фільми, що виводили

матеріал із життя українства на світові обшари. А його поетичне слово завжди було наснажене питаннями аж ніяк не містечковими, аж ніяк не замкнутими вузькими рамками провінційного мислення.

То ж і не дивно, що саме Іван Драч у вікопомні роки народження нової Української держави опинився на гребені історичної хвилі. Його темперамент, його воля й інтелект багато в чому і сотворили нову державу, якій бути, попри всі складнощі формування.

А ще він добре розумів: без науки, гуманітарної науки, нова Україна не народиться. Тому не дивною є його зацікавлена участь у роботі Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України з усім огромом його проблематики. Деякий час він навіть працював у відділі кінознавства, підсумком чого стала книга «Криниця для спраглих», де зібрано й відрефлектовано кінематографічну спадщину митця. І. Драч був одним

з ініціаторів створення Довженківського енциклопедичного словника, його цікавили й надихали роботи з етнології та фольклористики. Як ніхто інший, він цінував і підтримував роботу наших учених над фундаментальними працями, що розкривають сутнісні моменти культурної спадщини українства.

А ще Іван Драч був невтомним популяризатором вітчизняної культури поза межами України. Десятки поїздок, акції, що піднімали сонце Вітчизни (найулюбленіший образ Поета) над світовим горизонтом. Він один працював — і так багато літ — як велика культурна установа. Це були прояви великої потуги великого українського патріота і громадянина.

Драч пішов, Драч лишився. У слові, в аудіовізуальних образах, у науково-популярних та публіцистичних текстах. У них мудрість і любов, те, чим живляться серця мільйонів українців. Сьогодні, завтра, завжди.

Колектив ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України